

N:o 102.

Af herr **P. G. Petersson** i Brystorp, om ändring i sättet för utbetalning af den ersättning af statsmedel, som tillkommer vissa egare af skattefrälsehemman.

Uti en af mig till 1891 års Riksdag ingifven motion n:o 35, begärde jag, att den ersättning från staten, som på grund af kongl. kungörelsen den 3 februari 1888, tillkommer egare af skattefrälsehemman för hvilka skattefrälseräntor utgå till enskilda, skulle erhållas af kronofogdarne vid kronouppbördsstämmorna mot företeende af qvitto att skattefrälseegaren erhållit liquid. Anledningen till denna motion var, att för framtiden kunna undvika de kostnader och besvär som nu äro förenade med statsbidragets utfående enligt förenämnd kungörelse. Af nämnda motion visas att kostnaderna öfverstiga statsbidraget för de mindre hemmansdelarne. Motionen remitterades till Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 4, hvilket utskott hemställde, det motiönen måtte på så sätt bifallas, att Andra Kammaren för sin del beslutar, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t behagade taga under ompröfning, huruvida icke ofvan omförmälda kungörelse af den 3 februari 1888 må kunna ändras så, att egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseräntor blifvit till beskaffenheten utredd, men ej ännu af statsverket inlöst, må ega att jemväl af vederbörande kronofogde vid kronouppbördsstämmorna uppbära den hemmansdelarne tillkommande ersättning af statsmedel. Utskottets hemställan blef af båda kamrarna godkänd och i skrifvelse från Riksdagen till Konungen öfverlemnad, hvarefter skrifvelsen

till vederbörande embetsverk utstälts för att afgifva utlåtande i ärendet, och hafva landshöfdinge-embetena i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs och Skaraborgs län förklarar icke hinder eller olägenhet möta till Riksdagens framställning.

Mot Riksdagens skrifvelse hafva sig utlåtitt landshöfdinge-embetena i Stockholms, Örebro och Vestmanlands län. Länsstyrelsen i Stockholms län har anfört, att uträkningarna af 30 procent å ifrågasvarande i räntorna ingående persedlar voro särdeles vidlyftiga och kunde inom länet antagas erfordra mera än en månads tid af en person för kontrollen, och att, om förvandlingsuträkningarna skulle tillhandahållas kronofogdarna före uppbördsstämorna, tiden för arbetets verkställande blefve allt för kort; att det belopp, hvarmed frälseräntan blifvit gulden, icke vore på förhand känt; att utbetalningarna skulle medföra hinder för kronofogden vid uppbördsstämman; att räntan i många fall icke uppbäres af egaren förr än i februari, mars och följande månader, och derigenom högst få egare af skattefrälsehemman kunde komma i åtnjutande af den förmån, som med Riksdagens skrifvelse var afsedd. Liklydande skäl hafva äfven länsstyrelserna i Örebro och Vestmanlands län anfört, och på grund af dessas utlåtande har Riksdagens skrifvelse blifvit af Kongl. Maj:t afslagen utan afseende å Riksdagens begäran och 7 länsstyrelser tillstyrkan eller bifall.

Mot hvad landshöfdinge-embetet i Stockholms län sig utlåtitt tager jag mig friheten göra följande erinringar:

Det förefaller något besynnerligt, att samma sak, som utan olägenhet kan fullgöras i ena länsstyrelsen, skall vara förenad med oöfvervinneliga hinder i en annan, och att uträkningen af den procent å räntan, som hemmansegarne skola från staten erhålla, är förenad med så mycket arbete, som uppgifvits från Stockholms län, kan väl icke vara möjligt, om man jemför hvad landshöfdinge-embetena i andra län sig utlåtitt, och räntorna som äro till persedlarna för hvarje år lika, hvilkas betalning till det väsentligaste utgår efter markegångspris, bör väl vara i landskontoren så pass kända, att uträkningen kan i god tid företagas, och hvad tiden för kronofogdarne beträffar, så kan för dessa få utbetalningar den icke vara nämnvärd, då beloppet på förhand är bestämdt. När egaren till frälseräntan har rätt utkräfva densamma, är mig obekant, men antages skola vara lika tid som för

kronouppbörden; i min hemort utsändes skattefrälseräntesedlarna i början af december och betalas i slutet af januari; emellertid kan intet statsbidrag erhållas förr än qvitto visas att räntan är till vederbörande betald.

Om än, som uppgifvet blifvit, något landshöfdinge-embete skulle besväras att verkställa arbetet på något kortare tid, än hvar till det förut haft vanan med uträkningen af ifrågavarande procent (ökadt arbete kan icke komma i fråga), så bör å andra sidan icke förbises, att för de skattskyldige, synnerligast jordbrukarne å mindre hemmansdelar, huru svårt de mången gång hafva att betala sina kronoutskylder, och vore en väl behöflig lättnad för dem att vid uppborädsstämmorna utfå det belopp från staten, som de äro berättigade erhålla; härigenom skulle mången gång undvikas att komma på restlängden och betala stämmoböter.

Då Riksdagen biföll ifrågavarande statsbidrag, var väl icke menadt att för dess utbekommande vågra särskilda kostnader skulle för hemmansegarne erfordras, utan erhållas af kronofogden i likhet med ersättningen till rust- och rotehållare.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt och i öfrigt hänvisande till de skäl, som i ärendet vid 1891 års riksdag framhållits, vågar jag föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t behagade taga under ompröfning, huruvida icke ofvan omförmälda kungörelse den 3 februari 1888 må kunna ändras så, att egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseräntor blifvit till beskaffenheten utredda, men ej af statsverket inlöste, må ega att af vederbörande kronofogde vid kronouppborädsstämmorna uppbära den hemmansegarne tillkommande ersättning af statsmedel.

Skulle i något eller några län verkliga hinder möta att vid kronouppborädsstämmorna statsbidraget utbetalas, må hemmansegarne tillerkännas rätt att då eller sedermera till kronofogden öfverlemna de qvitterade skattefrälseräntesedlarna för att inom en viss tid derefter utan särskild ersättning

hos kronofogden utbekomma det utgående statsbidraget till nämnda räntor.

Stockholm den 27 januari 1894.

P. G. Petersson.

I motionen instämmer

C. G. Andersson.
